

Tema a 18-a: Botezul și mirul

Botezul conferă creștinului îndreptățirea. Mirul este moștenirea de botez a miruitului completată cu daruri supranaturale caracteristice pentru maturitatea creștină.

16.09.2025

Cuprins:

1. Botezul

2. Mirul

A. Botezul

1. Bazele biblice și instituire

Dintre numeroasele prefigurări veterotestamentare ale botezului, se evidențiază potopul, trecerea prin Marea Roșie și circumcizia, deoarece sunt menționate în Noul Testament ca referințe la acest sacrament (compară cu 1 Pt 3,20-21; 1 Cor 10,1; Col 2,11-12). La Ioan Botezătorul, ritul cu apă — încă lipsit de eficacitate mântuitoare — se unește cu pregătirea doctrinală, cu convertirea și cu dorința după har, piloni ai viitorului catehumenat.

Isus este botezat în apele Iordanului la începutul activității Sale publice (compară cu Mt 3,13-17) nu din nevoie, ci din solidaritate mântuitoare. Cu această ocazie, apa este definitiv stabilită ca element material al semnului sacramental.

Mai departe se deschid cerurile,
coboară Duhul sub formă de
porumbel și vocea Dumnezeului Tată
confirmă filiațiunea Dumnezeiască a
lui Cristos: sunt evenimente, care
apar pe Capul viitoarei Biserici, care
mai târziu se va realiza într-un mod
sacramental pe membrii ei.

Mai târziu se ajunge la întâlnirea cu
Nicodim, în timpul căreia Isus
confirmă legătura pneumatologică
apa de botez și mântuire, din care
rezultă necesitatea botezului: „Dacă
cineva nu se va naște din apă și din
Duh, nu poate intra în împărăția lui
Dumnezeu” (In 3,5).

Misterul pascal conferă botezului
valoarea sa mântuitoare; Isus, de
fapt, „vorbise deja despre suferința
prin care avea să treacă la Ierusalim
ca despre un «Botez» cu care trebuia
să fie botezat (Mc 10, 38; compară Lc
12,50). Sângele și apa, care au curs
din coasta străpunsă a lui Isus cel

răstignit (In 19, 34), sunt semne ale Botezului și ale Euharistiei, sacramente ale vieții noi” (*Catehism*, nr. 1225).

Înainte de Înălțare, Domnul le spune apostolilor: „Așadar, mergeți, și faceți ucenici din toate națiunile, botezându-i în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-i să țină toate câte v-am poruncit” (Mt 28,19-20). Această poruncă este împlinită cu fidelitate încă de la coborârea Duhului Sfânt și desemnează scopul primordial al evanghelizării, care este mereu actual.

Cu trimitere la aceste texte spune sf. Toma de Aquino, că stabilirea botezului au fost câteva: dacă este vorba de materia, în botezul lui Cristos; necesitatea sa, afirmată în In 3,5; folosirea lui, începută când Isus și-a trimis ucenicii săi să predice și să boteze; eficacitatea sa, provenită din

pătimirea lui Cristos; extinderea ei a fost poruncită în evanghelia lui Matei 28,19 [1].

2. Îndreptățirea și efectele botezului

În Scrisoarea către Romani 6,3-4 citim: „Sau nu știți că noi toți, care am fost botezați în Cristos Isus, am fost botezați în moartea Lui? Așadar, am fost înmormântați împreună cu El prin botez în moartea Lui pentru ca, după cum Cristos a înviat din morți prin gloria Tatălui, la fel noi să umblăm într-o viață nouă”. Botezul, care reînnoiește în credincios trecerea lui Isus Cristos pe pământ și lucrarea Sa mântuitoare, îi conferă creștinului îndreptățirea. Același lucru îl afirmă și Col 2,12: „Înmormântați fiind împreună cu El prin botez, ați și fost înviați, prin credință, împreună cu El prin credința în puterea lui Dumnezeu, cel care L-a înviat pe El din morți.”

Acum se alătură și influența credinței, prin care, împreună cu ritul apei, ne „îmbrăcăm în Cristos”, cum o confirmă scrisoarea către Galateni 3,26-27: „Căci toți sunteți fii ai lui Dumnezeu prin credința în Cristos Isus. Toți câți ați fost botezați în Cristos v-ați îmbrăcat în Cristos.”

Îndreptățirea prin botez se manifestă prin efecte concrete în sufletul creștinului, despre care teologia vorbește ca fiind vindecătoare și înălțătoare. Primele efecte se referă la iertarea păcatelor, cum o indică predica sf. Petru: „Convertiți-vă! Și fiecare dintre voi să se lase botezat în numele lui Isus Cristos, pentru ca să vă fie iertate păcatele, și ca un dar veți primi pe Duhul Sfânt” (Fpt 2,38). Aceasta cuprinde păcatul original și, la adulți, și toate păcatele personale. Se șterge, de asemenea, întreaga pedeapsă temporală și veșnică. Totuși, în cel botezat rămân „anumite consecințe ale păcatului, ca

suferințele, boala, moartea ori fragilitățile inerente vieții, cum ar fi slăbiciunile de caracter etc., precum și o înclinație spre păcat, pe care Tradiția o numește concupiscentă sau, metaforic, „focarul păcatului” (fomes peccati)” (*Catehism*, nr. 1264).

Efectul înălțător își are originea în revărsarea Duhului Sfânt: „Căci noi toți am fost botezați cu un singur Duh” (1 Cor 12,13). Pentru că este vorba despre același „Duh al lui Cristos” (Rom 8,9), duhul acelor care au fost primiți ca înfiați (cf. Rm 8,15), ca și fii în Fiu. Dumnezeu atribuie celui botezat harul sfințitor, virtuțile teologale și morale și darurile Sfântului Duh.

Împreună cu această realitate a harului, „Botezul îl pecetluiește pe creștin cu un sigiliu spiritual de neșters (caracter) al apartenenței sale la Cristos. Această pecete nu este

ștearsă de nici un păcat, chiar dacă păcatul împiedică Botezul să aducă roade de mântuire” (Catehism, 1272).

Deoarece am fost botezați într-un singur Duh „ca să formăm un singur trup” (1 Cor 12,13), încorporarea în Cristos este în același timp integrarea în Biserică și în ea suntem uniți cu toți creștinii, și asta și cu aceia, care nu sunt în deplină unitate cu Biserica catolică.

În final să ne aducem aminte, că cei botezați sunt „neam ales, preoție împărătească, o națiune sfânta, poporul luat în stăpânire de Dumnezeu, ca să vestiți faptele mărețe ale celui care v-a chemat din întuneric la minunata sa lumină” (1 Pt 2,9): participă, așadar, la preoția comună a credincioșilor și „trebuie să mărturisească înaintea oamenilor credința pe care au primit-o de la Dumnezeu prin Biserică (LG 11) și să participe misiunii apostolice și

activitatea poporului lui Dumnezeu (*Catehism*, nr. 1270).

3. Necesitatea botezului

Cateheze Noului Testament spune cu hotărâre despre Cristos, că „nu este un alt nume sub cer dat oamenilor, în care trebuie să fim mântuiți” (Fpt 4,12). Și pentru că a fi „botezat în Cristos” este ca și a fi „îmbrăcat în Cristos (Gal 3,27), trebuie înțeles în deplină putere cuvintelor lui Cristos, conform cărora, „cine crede, va fi mântuit; cine însă nu crede, va fi condamnat” (Mc 16,16). Din aceasta rezultă credința Bisericii în necesitatea botezului pentru mântuire.

Este necesar să înțelegem aceste cuvinte în lumina formulării grijului a Magisteriului Bisericii: „Botezul este necesar pentru mântuirea acelorora, cărora le-a fost vestită evanghelia și care au avut posibilitatea să ceară acest

sacrament (compară Mc 16,16).

Biserica nu cunoaște alt mijloc, ca să asigure intrarea în fericirea veșnică, în afara de botez; de aceea, are grijă să nu neglijeze misiunea pe care a primit-o de la Domnul, de a-i face să renască „din apă și din Duhul Sfânt” pe toți cei care pot fi botezați.

Dumnezeu a legat mântuirea de sacramentul Botezului, dar El Însuși nu este legat de sacramentele sale” (*Catehism*, nr. 1257).

Există, de fapt situații speciale, în care se pot obține principalele roade ale botezului fără intermedierea sacramentală. Pentru că aici nu este semnul sacramental, nu avem siguranța atribuirii harului. Ceea, ce tradiția Bisericii numește botezul sângelui și botezul dorinței, nu sunt „acte primite”, ci doar un ansamblu de împrejurări, care converg asupra unui subiect, determinând condițiile necesare pentru a se putea vorbi despre mântuire. Astfel se înțelege,

„convingerea fermă că cei care suferă moartea în numele credinței, fără să fi primit Botezul, sunt botezați prin însăși moartea lor pentru și cu Cristos” (*Catehism*, nr. 1258). În mod analog, Biserica spune, că „orice om care, deși nu cunoaște Evanghelia lui Cristos și Biserica lui, caută adevărul și face voința lui Dumnezeu după cum o cunoaște, poate fi mântuit. Putem presupune că asemenea persoane ar fi dorit explicit Botezul, dacă ar fi cunoscut necesitatea lui” (*Catehism*, nr. 1260).

Situațiile botezului sângelui și a dorinței nu cuprind situația copiilor, care au murit fără a fi botezați.

„Biserica nu poate decât să-i încredințeze îndurării lui Dumnezeu, așa cum o face în funeraliile pentru ei”; însă tocmai credința în milostivirea lui Dumnezeu, care voiește ca toți oamenii să fie mântuiți (compară cu 1 Tm 2,4), ne permite să sperăm, că există o cale a mântuirii

pentru copii, care mor fără a fi botezați (compară cu *Catehism*, nr. 1261).

4. Celebrarea liturgică a botezului

„Riturile de primire” au rolul de a verifica voința candidatului sau, în cazul copiilor, a părinților, de a primi sacramentul și de a-i asuma consecințele. Urmează lecturile biblice, care ilustrează misterul botezului și sunt comentate în predică. Se invocă mijlocirea sfinților, în comunitatea cărora candidatul va fi integrat. Prin rugăciunea de exorcism și ungerea cu ulei se schițează protecția lui Dumnezeu împotriva actelor diavolului. Ulterior este binecuvântată apa cu cuvintele cu o importanță catehetică profundă, care dă înfățișarea liturgică unirii apei și a Duhului. Credința și convertirea se fac prezente prin mijlocirea mărturisirii de credință în Întreitul

Dumnezeu și renunțarea la satana și la păcat.

Urmează partea sacramentală propriu-zisă: „băierea în apă prin cuvânt” (Ef 5,26). Spălarea, fie prin turnare, fie prin scufundare, se efectuează astfel încât apa să curgă peste capul candidatului, simbolizând adevărata purificare a sufletului. Materia valabilă a sacramentului este apa, considerată ca atare de judecata comună a oamenilor. În timp ce ministrul toarnă apă de trei ori peste capul candidatului sau îl scufundă, rostește formula: „N..., eu te botez în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”.

Riturile post-botez (explicative) luminează misterele petrecute. Capul botezatului este uns (dacă nu urmează imediat mirul), simbolizând participarea la preoția comună și pregătirea pentru viitoarea crismare.

Se oferă o haină albă ca semn al păstrării nevinovăției și al noii vieți primite. Lumânarea aprinsă de la lumânarea pascală simbolizează lumina lui Cristos, încredințată pentru ca noul creștin să trăiască ca fiu al luminii. Ritualul *effeta*, aplicat asupra urechilor și gurii, simbolizează atitudinea de ascultare și de proclamare a Cuvântului lui Dumnezeu. Rugăciunea de încheiere Tatăl nostru, rostită în fața altarului — în cazul adulților, în cadrul Liturghiei euharistice — semnifică noua condiție de fiu al lui Dumnezeu.

5. Ministrul și destinatarul botezului

Ministrul obișnuit este episcopul sau preotul și, în Biserica latină, diaconul. În caz de nevoie, poate boteza orice persoană, chiar necreștină, cu condiția să aibă

intenția de a face ceea ce Biserica realizează prin botez.

Botezul este destinat tuturor celor care încă nu l-au primit. Condițiile candidatului depind de vârsta și capacitatea sa de rațiune. Copiii, care nu au încă discernământ, trebuie botezați în primele zile de viață, conform sănătății lor și a mamei. Orice întârziere reprezintă, după expresia Sf. Josemaría, „o gravă încălcare a dreptății și a iubirii” [2].

Botezul, ca poartă către viața harului, este gratuit, iar pentru valabilitatea sa este suficient să nu fie refuzat. Credința candidatului, care este în mod necesar credința eclezială, se face prezentă în credința Bisericii. Există însă anumite limite în practica botezului copiilor: nu este valabil, atâta timp cât lipsește acordul părinților sau nu există o suficientă garanție a viitoarei educații în credința catolică. Cu

privire ultima mențiune, ca nași se stabilesc persoane, care duc o viață exemplară.

Candidații adulți se pregătesc prin catehumenat, organizat conform practicilor locale, pentru a primi în aceeași ceremonie și mirul și prima Împărtășanie. În această perioadă se cultivă dorința harului, inclusiv intenția de a primi sacramentul, care este condiție de valabilitate. Se asigură instruirea doctrinară progresivă pentru a dezvolta virtutea credinței și convertirea inimii, care poate facilita schimbări radicale în viața candidatului.

B. Mirul

1. Bazele biblice și istorice

Prorociile despre Mesia anunțau că „se va odihni peste el Duhul Domnului” (Is 11,2) și că acest fapt va

fi legat de alegerea sa ca trimis: „Iată slujitorul meu pe care îl sprijin, alesul meu în care sufletul meu își găsește plăcerea! El va aduce popoarelor judecata” (Is 42,1). Textul profetic este încă mai explicit când este pus în gura Mesiei: „Duhul Domnului Dumnezeu este asupra mea; de aceea Domnul m-a uns și m-a trimis să aduc vestea cea bună săracilor” (Is 61,1).

O profeție similară este făcută întregului popor al lui Dumnezeu: „Voi pune Duhul Meu în voi și vă voi face să umblați după hotărârile mele, să păziți și să împliniți judecățile mele (Ez 36,27); iar la Ioel se subliniază universalitatea acestui dar: „Ba chiar și peste sclavi și peste slujitoare voi revărsa Duhul meu în zilele acelea” (Il 3,2).

În misterul întrupării se realizează prorocirea despre Mesia (compară cu Lc 1,35) confirmată, completată și

manifestată public în timpul ungerii în râul Iordan (compară cu Lc 3,21-22), când Duhul coboară asupra lui Cristos sub forma unui porumbel și glasul Tatălui actualizează prorocirea despre alegere. Însuși Domnul se prezintă la începutul slujirii sale ca unsul Domnului, în care se împlinesc profețiile (compară cu Lc 4,18-19), și se lasă călăuzit de Duh până în momentul morții sale (compară Ev 9,14).

Înainte, ca Cristos să-și jertfească viața pentru noi, promite, că va trimite Duhul (compară In 14,16; 15,26; 16,13), cum se și întâmplă de Rusalii (compară Fpt 2,1-4) cu referire explicită la prorocirea lui Ioel (compară Fpt 2,17-18) și astfel începe misiunea universală a Bisericii.

Însuși Duhul revărsat la Ierusalim asupra apostolilor le este predat celor botezați prin impunerea

mâinilor și prin rugăciune (compară Fpt 8,14-17; 19,6). Această practică a devenit atât de cunoscută în Biserica primară, încât este menționată în Scrisoarea către Evrei ca parte integrată a „învățăturii fundamentale” și a „temelor de bază” (Evr 6,1-2).

Această imagine biblică se completează cu tradiția paulină și joanică, care unește conceptele de „ungere” și „pecete” de Duhul revărsat asupra creștinilor (compară 2 Cor 1,21-22 Ef 1,13; 1 In 2,20.27). Această realitate a fost exprimată liturgic încă din cele mai vechi documente prin ungerea candidatului cu ulei parfumat.

Aceste documente mărturisesc și unitatea rituală inițială a celor trei sacramente de inițiere, conferite în timpul sărbătorilor pascale, sub prezidarea episcopului în catedrală. Când creștinismul s-a extins în afara

orașelor și botezul copiilor a devenit general, practica primitivă nu a mai putut fi păstrată. În Occident, mirul este rezervat episcopului, fiind separat de botez; în Orient, rămâne unitatea sacramentelor de inițiere, administrate contemporan nou-născutului de către preot. Cu aceasta în orient este unită importanța crescândă de ungere a diferitelor părți ale corpului cu myron; în Occident, impunerea mâinilor este generală pentru toți miruiții, iar ungerea se face pe fruntea fiecăruia.

2. Semnificația liturgică și efectele sacramentale ale mirului

Crisma, compusă din ulei de măsline și balsam, este binecuvântată doar de episcop sau patriarh, și numai de acesta, în timpul Sfintei Liturghii a sfințirii uleiurilor. Ungerea miruitului cu sfânta crismă simbolizează consacrarea sa. „Prin Mir, creștinii, adică cei unși,

participă mai deplin la misiunea lui Isus Cristos și la plinătatea Duhului Sfânt, astfel încât întreaga lor viață să răspândească «mireasma plăcută a lui Cristos» (cf. 2 Co 2,15). Prin această ungere, miruitul primește «semnul», pecetea Duhului Sfânt (compară *Catehism*, nn. 1294-1295).

Această ungere este precedată, atunci când are loc separat de botez, de reînnoirea promisiunilor botezului și de mărturisirea de credință a miruitului. „Apare astfel evident faptul că Mirul este continuarea Botezului” (*Catehism*, nr. 1298). În liturgia romană urmează extinderea mâinilor episcopului asupra tuturor miruiților, care în acest timp rostește o rugăciune cu o profundă importanță epiclectică (adică de invocație și rugămintă). Apoi accesează la ritul sacramental esențial, care se realizează „prin ungerea cu sfânta crismă pe frunte, făcută cu impunerea mâinii și

însoțită de cuvintele: «Primește pecetea darului Duhului Sfânt». În Bisericile orientale, ungerea se face pe părți semnificative ale trupului, însoțită de formula: „Pecetea darului Duhului Sfânt” (*Catehism*, nr. 1300). Ritul se încheie cu sărutul păcii, semn al comuniunii cu episcopul (compară *Catehism*, nr. 1301).

Prin urmare, Mirul păstrează unitatea intrinsecă cu Botezul, deși nu trebuie exprimată neapărat în același ritual. Prin acest sacrament, înzestrarea botezului a candidatului este completată cu daruri supranaturale corespunzătoare maturității creștine. Mirul se conferă o singură dată, căci „imprimă în suflet o pecete spirituală de neșters, „caracterul”, care este semnul că Isus Cristos l-a marcat pe creștin cu pecetea Duhului său, îmbrăcându-l cu puterea de sus, ca să-i fie martor” (*Catehism*, nr. 1304). Prin Mir, creștinii primesc abundant

darurile Duhului Sfânt, sunt mai strâns uniți cu Biserica și „sunt și mai mult obligați să extindă și să apere credința cu cuvântul și fapta [3].

3. Ministrul și destinarii sacramentului

Ca urmași ai apostolilor, episcopii sunt „miniștrii originari ai Mirului” [4].

În ritul latin, ministrul obișnuit este exclusiv episcopul; preotul poate conferi Mirul valid doar în cazuri stabilite prin legislația comună (botezul adulților, primirea în comuniunea catolică, alte funcții echivalente cu episcopul, pericol de moarte) sau cu o împuternicire specială a episcopului, sau când este asociat momentan cu aceste efecte de către episcop. În Bisericile orientale, și preotul este ministrul obișnuit, folosind întotdeauna crisma sfințită de episcop sau patriarh.

Ca sacrament de inițiere, Mirul este destinat tuturor creștinilor, nu doar unor aleși. În ritul latin se administrează după ce candidatul ajunge la vârsta discernământului; vârstă concretă se hotărăște conform practicii locale, păstrând caracterul de inițiere. Este necesară instruirea prealabilă, o adevărată intenție de a-l primi și starea de har.

Publicat în versiunea originală pe 21 noiembrie 2012

Literatura de bază

- *Catehismul Bisericii catolice*, nn. 1212-1321

- *Compendiul catehismului Bisericii Catolice*, nn. 251-270

[1] Cf. Sf. Toma, *În IV Sent.*, d.3, 1, a. 5, sol. 2.

[2] Sf. Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 78.

[3] Conciliul Vatican II, Const. *Lumen Gentium*, nr. 11.

[4] *Ibidem*, nr. 26.

© *Fundación Studium*, 2016 și ©
Biroul de presa Opus Dei, 2016.

Philip Goyret / Traducere: Iosif
Fickl

.....

pdf | document generat automat din
<https://opusdei.org/ro-ro/article/tema-a-18-a-botezul-si-mirul/> (12.03.2026)